

[Bausgaard.]

Danmark med en isoleret tilslutning til fællesmarkedet, måtte det bygge på en forventning om, at den langt større landbrugseksport til England ikke ville møde ændrede vilkår, i hvert fald ikke forværedede vilkår, og en sådan optimistisk antagelse er der, som jeg sagde det før, ingen begrundelse for at nære.

Jeg må derfor være af den opfattelse, at Danmarks handelsøkonomiske problemer stadig er af en sådan karakter, at det kan anses for aldeles urealistisk at tro på, at Danmarks handelsøkonomiske interesser ville være bedre varetaget ved en isoleret tilslutning til fællesmarkedet end ved den øjeblikkelige situation, hvilket ikke er udtryk for, at man kan opfatte den nuværende situation som ideel, for det er der jo ingen der gør. Men der er grund til på baggrund af den form, debatten i dag har fået, at understrege disse faktiske kendsgerninger om Danmarks eksportsituation og dermed Danmarks handelsøkonomiske baggrund for en vurdering af landets markedsproblemer.

Den anden side af den vurdering, vi må foretage over for en eventuelt isoleret tilslutning eller orientering i retning af fællesmarkedet, må være en almen politisk vurdering. Igen må jeg sige, at jeg har vanskeligt ved — om overhovedet mulighed for — at se, at der skulle være sket nogen ændring i retning af, at Danmark havde større politisk interesse i en isoleret tilslutning til fællesmarkedet, end vi har i den nuværende situation. Igen er det ikke et udtryk for, at jeg anser den nuværende situation for ideel. Men med de problemer, der jo rejser sig og formentlig i stigende grad kan rejse sig inden for fællesmarkedets politiske udvikling på grund af Frankrigs enegang i NATO-problematikken, er der da vist ingen grund til at tro på, at Danmark havde en politisk interesse i en isoleret tilmeldelse til fællesmarkedet.

Endelig er der vel også grund til at understrege, at anlægger man en almen politisk og kulturel vurdering, må det stadig være betænkeligt for Danmark at isolere sig fra det øvrige Norden. Derfor må konklusionen være, at bedømmer man de to hovedproblemer omkring Danmarks markedsorientering: de handelsøkonomiske bevæggrunde

og de politiske bevæggrunde, tilsiger begge forhold, at Danmark ikke, som den højtærede udenrigsminister sagde det, senest sammen med England, men tidligst sammen med England er i stand til at gå ind i fællesmarkedet. En handelsøkonomisk vurdering siger, at vi formentlig vil have en interesse i at gøre det sammen med England; men en politisk vurdering siger, at vi må have en interesse i at gøre det sammen med de øvrige EFTA-lande, i hvert fald sammen med England og de andre nordiske lande.

Ser man igen på den handelsøkonomiske baggrund, er der grund til at understrege, at alene til de nordiske lande har Danmark en industrieksport, som er noget større end den eksport, vi har til det samlede fællesmarked. Skulle vi da regne med, at der var en interesse forbundet med en isoleret dansk tilslutning til fællesmarkedet, måtte det bygge på en forventning om, at vi ved en sådan handling ikke fik ugunstigere vilkår for den langt større industrieksport til EFTA, og skulle det være sammen med England, måtte det endvidere set fra et industrielt synspunkt bygge på en opfattelse af, at de fordele, vi kunne opnå ved en sådan tilslutning, var i stand til at opveje de minusser, vi ville få for vor industrieksport til Norden.

Forholdet er det, at vi nærmer os en eksport i industrisektoren på 3 milliarder kr. til det nordiske marked, medens vi til hele fællesmarkedet endnu ikke har nået de 2 milliarder kr. Der er altså tale om henimod 50 pct. større eksport af industrivarer til Norden alene end til hele fællesmarkedet, og derfor er det nok rigtigt af os at holde fast ved, at vi ved siden af den politiske og den kulturelle interesse i allerhøjeste grad også har en økonomisk interesse at erindre over for Norden, når vi skal bedømme Danmarks muligheder i den europæiske integration.

Som jeg sagde før, er det klart, at ingen kan anse den nuværende situation for ideel set med danske øjne. Men alligevel må jeg erklære mig tilfreds med, at man har fået gentaget den såkaldte solidaritetserklæring inden for EFTA, hvor alle lande forpligter sig til at holde hinanden gensidigt orienteret om udviklingen i forholdet til fællesmarkedet. Jeg tror derfor, at der er grund til at understrege endnu en gang, at udenrigs-